

KATAKAL

Ročník VII.

8. 3. 2025

Číslo: 15

TRETIA PÔSTNA NEDEĽA

R.: Pane, daj, aby sme počúvali tvoj hlas a nezatvrdzovali si srdcia.

In 4, 5 - 42

Ježiš prišiel do samarijského mesta menom Sychar neďaleko pozemku, ktorý dal Jakub svojmu synovi Jozefovi. Tam bola Jakubova studňa. Ježiš unavený z cesty sadol si k studni. Bolo okolo poludnia.

Tu prišla po vodu istá Samaritánka. Ježiš jej povedal: „Daj sa mi napit’!“ Jeho učeníci odišli do mesta nakúpiť potravu. Samaritánka mu povedala: „Ako si môžeš ty, Žid, pýtať vodu odo mňa, Samaritánky?“ Židia sa totiž so Samaritánmi nestýkajú.

Ježiš jej odpovedal: „Keby si poznala Boží dar a vedela, kto je ten, čo ti hovorí: ‚Daj sa mi napit’‘, ty by si poprosila jeho a on by ti dal živú vodu.“

Žena mu povedala: „Pane, ani vedro nemáš a studňa je hlboká. Odkiaľ máš teda živú vodu? Si azda väčší ako náš otec Jakub, ktorý nám dal túto studňu a pil z nej on sám i jeho synovia a jeho stáda?“

Ježiš jej odvetil: „Každý, kto pije túto vodu, bude znova smädný. Ale kto sa napije z vody, ktorú mu ja dám, nebude žízniť naveky. A voda, ktorú mu dám, stane sa v ňom prameňom vody prúdiacej do večného života.“

Žena mu vravela: „Pane, daj mi takej vody, aby som už nebola smädná a nemusela sem chodiť čerpať!“

Povedal jej: „Chod', zavolaj svojho muža a príď sem!“

Žena mu odpovedala: „Nemám muža.“

Ježiš jej vravel: „Správne si povedala: ‚Nemám muža,‘ lebo si mala päť mužov a ten, ktorého máš teraz, nie je tvoj muž. To si povedala pravdu.“

Žena mu vravela: „Pane, vidím, že si prorok. Naši otcovia sa klaňali Bohu na tomto vrchu, a vy hovoríte, že v Jeruzaleme je miesto, kde sa treba klaňať.“

Ježiš jej povedal: „Ver mi, žena, že prichádza hodina, keď sa nebudete klaňať Otcovi ani na tomto vrchu, ani v Jeruzaleme. Vy sa klaniate tomu, čo nepoznáte; my sa klaniame tomu, čo poznáme, lebo spása je zo Židov. Ale prichádza hodina, ba už je tu, keď sa praví ctitelia budú klaňať Otcovi v Duchu a pravde. Lebo sám Otec hľadá takých ctiteľ'ov. Boh je Duch a tí, čo sa mu klaňajú, musia sa mu klaňať v Duchu a pravde.“

Žena mu vravela: „Viem, že príde Mesiáš, zvaný Kristus. Až príde on, zvestuje nám všetko.“ Ježiš jej povedal: „To som ja, čo sa rozprávam s tebou.“ Vtom prišli jeho učeníci a divili sa, že sa rozpráva so ženou. Ale nik nepovedal: „Čo sa jej pýtaš?“ Alebo: „Prečo sa s ňou rozprávaš?“

Žena nechala svoj džbán, odišla do mesta a vravela ľud'om: „Pod'te sa pozrieť na človeka, ktorý mi povedal všetko, čo som porobila! Nebude to Mesiáš?“

Vyšli teda z mesta a šli k nemu.

Medzitým ho učeníci prosili: „Rabbi, jedz!“

On im povedal: „Ja mám jest' pokrm, ktorý vy nepoznáte.“

Učeníci si hovorili medzi sebou: „Vari mu niekto priniesol jest'?“

Ježiš im povedal: „Mojím pokrmom je plniť vôľu toho, ktorý ma poslal, a dokončiť jeho dielo. Nevravíte aj vy: ‚Ešte štyri mesiace a bude žatva?‘ Hľa, hovorím vám: Zdvihnite oči a pozrite sa na polia, že sú už biele na žatvu! Žnec už dostáva odmenu a zbiera úrodu pre večný život, aby sa spoločne tešili aj rozsievateľ, aj žnec. Tu sa potvrdzuje príslovie: Jeden rozsieva a druhý žne. Ja som vás poslal žať to, na čom ste nepracovali. Pracovali iní a vy ste vstúpili do ich práce.“

Mnoho Samaritánov z toho mesta uverilo v neho pre slovo ženy, ktorá svedčila: „Povedal mi všetko, čo som porobila.“

Keď Samaritáni prišli k nemu, prosili ho, aby u nich zostal. I zostal tam dva dni. A ešte oveľa viac ich uverilo pre jeho slovo. A žene povedali: „Už veríme nielen pre tvoje slovo, ale sami sme počuli a vieme, že toto je naozaj Spasiteľ sveta.“

Najvzácnejšou prírodnou surovinou v púštnej oblasti je voda. Vedieť nájsť zdroj vody alebo poznať polohu nejakej studne s prameňom tam patrí k veciam, ktoré často rozhodujú o živote a smrti. Ak by sme sa v biblickom texte zamerali na slovo „studňa“ tak môžeme zistiť, že ide o jedno z typických miest, kde sa odohrávajú dôležité udalosti.

Čo sa týka Nového zákona, tak asi najznámejšou studňou je tá Jakubova, ktorá sa nachádza v meste Sichem (v novom zákone nazývaný Sychar). Tento zdroj pitnej vody tvorí po tematickej i geografickej stránke úvodný bod rozhovoru Ježiša so Samaritánkou, ktorý sa nachádza v dnešnej kapitole Jánovho evanjelia.

Ježiš po vstupe do nie priateľského kraja poslal svojich učeníkov, aby zaobstarali nejaké jedlo. Sám sa rozhodol, že si oddýchne pri spomínanej studni. Bolo poludnie, kedy sa dalo očakávať, že ho nikto nebude rušiť. Zrazu sa však objavuje istá samaritánska žena, ktorá si prišla načerpať vodu. Ešte nezvyčajnejšie však scéna pokračuje, keď s ňou Žid a dokonca muž Ježiš, nadväzuje rozhovor. Ten sa v prvej časti točí práve okolo vody, ktorou možno uhasiť smäd.

Tu si dovoľíme načrieť do Starého zákona. Ako bolo spomenuté, studňa sa tam objavuje niekoľkokrát. Viacero prvkov Ježišovho stretnutia so Samaritánkou sa dajú nájsť v rozprávaní o Sárinej otrokyni Agar. Tá sa v ňom nachádza dvakrát, ako prechádza púšťou a Boh sa jej cez svojho anjela prihovára pri studni.

Obidve ženy sa nachádzajú v komplikovanom, ba až nelegitímnom postavení. Agar je Egypťanka, ktorá Abrahámovi porodila jeho prvorodeného syna Izmaela. Využila ju jej neplodná pani, Sára, aby tak „napomohla“ Božiemu prisľúbeniu potomstva pre jej manžela. To však nebolo v Božom pláne. Do rodiny patriarchu to neprinieslo pokoj a Agar neskôr bola aj vyhnaná. Navyše sa po narodení Izáka zo zákonnej ženy Sary jej syn nestal dedičom. Jej postavenie v rámci Abrahámovej rodiny sa tak postupne posúvalo mimo jej hraníc.

Podobne na tom bola aj nepomenovaná Samaritánka. Svojím pôvodom patrila ku etniku, ktoré bolo zo strany Židov považované za odpadlice, heretické a vytvorené miešaním s cudzími národmi. Detaily z evanjelia navyše napovedajú, že sa nachádzala aj na okraji vlastnej komunity. Prišla k studni v čase, kedy by sa tam nemala s nikým stretnúť, keďže žila v nezákonnom vzťahu už v poradí so šiestym partnerom.

To však Bohu/Ježišovi nebráni, aby týmto ženám pomohol. Ponúka im vodu. Jednej vo fyzickom, druhej v duchovnom zmysle. Obidvom v zmysle šance na nový život. Pri obidvoch prípadoch dochádza k zjaveniu. Agar nazýva Pána menom „Boh, ktorý ma vidí“ Samaritánka vyznáva, že Ježiš je prorok, ktorý jej povedal všetko, čo porobila. Boh otvára Agar oči, aby uvidela studňu, Samaritánke sa (aj keď tu nie je použité slovné spojenie „Ja som“) Ježiš nepriamo predstavuje ako prameň.

Potomstvo, ktoré pochádzalo z Agarinho lona bolo Bohom požehnané a rozmnožené a Samaritánka sa po prijatí Ježiša už ako keby sama stala požehnaním a sľúbeným „prameňom vody“ keď cez svoje svedectvo následne k viere v Ježiša priviedla ďalších súkmeňovcov.

Boh sa v symbole prameňa/studne/vody predstavuje, ako ten, kto obmýva človeka a dáva mu nový život. A tak, ako sa často neskrotne správa tento živel na zemi, tak nepredvídateľne sa milosť ponúka tomu, u koho by to človek najmenej čakal.

Boh naozaj „vyviera“ aj na perifériách ľudskej spoločnosti. Vyžaduje však, aby bol uznaný za Pána a uverilo sa v neho.